

З друкарні Видавничого Спілки. Діло*. Львів, Ринок ч. 12

завших далеких, провінціальних і та містечок, бо маємо їх тут, від боком, у самому осередку, в столиці, в самому Львові. Тут є два класичні приклади українських „солодких огнів“, української ініціативи, що буде на популярному принципі „якось то буде“. Вже третій рік мають нагоду члени не тільки української нації, але й члени інших націй подивлятися в розмах та крилату ініціативу Українців на Богданівці та на Стрийській дільниці Львова.

На Богданівці перед трьома роками почали будувати великого „Народного Дому“. Вже є в обігу навіть видівки (картки) з пляном того дому. З них видно, що дім не великий, цінний та коштовний. На жаль, по нинішній день його нема. Перед трьома роками побудували фундаменти до нього, вивели кусок муру і стали. Все гинє, розкладається та нищиться на дошві вже третій рік і ні кроком далі не посувається. Ці фундаменти та мури варто перенести до якогось музею, як наглядний доказ наших високих левів, наших аспірацій, в одночасно як пам'ятку фантастичних і на нічому не опертих рахунків, не обрхованих, не провірених наших сил і меж нашої спроможності. Не початок, а кінець діла хвалить — каже наша стара і дуже розумна приповідка. В даному випадку всі задивилися в початок, у саму красу ідеї, та ніхто не подумав про кінець. Той кінець весь був закритий тим широким і неглибини складником нашої вдачі, що прегарно зілюстрована в висказі „якось то буде“. Якось то буде! — Ось воно в даному випадку і є. Не дописали сили і значна частина колективної енергії та праці, а навіть поважна сума громадського гроша лежить і пропадає, увязана в тих порохнявих фундаментах.

Невже не було там напочатку ні одної людини, що глянуло б тверезим оком далі, що кинуло б зором аж до кінця? Кажуть, що напак, що було там много відповідальних у громадських справах людей, але вони показали себе тоді звичайними гура-патріотами, що горчали: „Будуйте! будуйте, але щось велике та цінне. За дурницю не бе-

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1630

32—7

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

рється! Ось і вибудували! А тих, що заохочували їх крилатим словом до такого великого діла, тепер нема! Вони безрадіні так само, як ті, що тепер ходять від установи до установи та кажуть: „Ще загально-народна справа! Пропадає добро, гинє кравецтво! Рятуйте, пишуть відозву до народу! і т. д. і т. д.“ Та цілий нарід нічого не порадить, бо таких випадків як цей в нашому краю більше. І якби кожне село, кожне містечко, кожне передмістя і кожна дільниця Львова почала апелювати до народу за жертвами, то тоді дійшли би ми до цілковитого абсурду. Ніхто ніколи не підскочить вище, як може, ніхто, як кажуть, сам себе не перескочить. А тому треба рахуватися зі спроможністю громадян, з обставинами, словом — з власними силами. На бистрі води в таких справах пускати не можна. Рахувати на „якось то буде“ — теж не можна.

Другий такий факт гідний музею — це будова школи на Стрийській дільниці Львова. Стоїть вона сиротою на подвір'ю Академічного Дому при вул. Супінського вже кілька літ і нагадує кожному прохожому Українцеві нашу неміч, нашу безвідповідальність у справах, при яких першу роллю мусить відігравати олівець і цифри, отже рахунок, а не фантазія, не романтика, не самообман в ролі того сакраментального „якось то буде“.

фабрика олівців

Кох - І - Ноор

Л. й К. Гардтмут.

В тому напрямі наш нарід потребує відповідного перевиховання. Він мусить зрозуміти, що не все

можна зреалізувати в житті з того що з правила прекрасно малює фантазія, а чого так дуже бажає та вимагає наша амбіція. Реалізувати можна все, але тільки в межах власної спроможності. Треба вдовольнитися скромним тому, щоб потім тим легше і тим скоріше дійти до кращого. Відразу ніколи не можна досягнути всього. Та на ті правди в нас, на жаль, не звертають уваги. І це спричиняє такі сумні явища, як ці два наведені факти.

Очевидно, що в обох названих випадках треба вникнути допомогти, треба рятувати аложу працю і капітал, але на будуче до таких експериментів допускати не можна, бо це не виховує, а деморалізує, не будує, а руйнує. Таких явищ у нашому житті дуже багато, та думаємо, що ці два приклади вповні вистарчають, щоб дати почин до глибшої застанови над ними та щоб працювати в напрямі перевиховання наших надто екзальтованих і надто романтичних патріотів, що знають тільки одну міру для реальної дійсності, а то: „Якось то буде“.

В. М.

У країні падаючої валюти.

Міністерські кризи у Франції.

Останній французький уряд не вдержався довше, як останній курс франка; за 24 години прийшов новий упадок. Те, чого не в силі був вдіяти такий дипломатичний майстер як Бріян, не вдалося Еррію. Парламент не має довіри до його фінансових реформ, коли вони ще менше доцільні як плян Кайо, а Еррію був тим, що плян Кайо поборював. І прийшов на чергу Поанкаре. Від Кайо до Поанкаре — це така лінія, як колиб смертельно

Зернисту каву вечером

можна тільки тоді пити, коли не хва Гай. Інша кавка має в собі кофену та спокійно серце недовозагає, перш ніж спокій, а через це безсоння.

Тому кавка тільки кава Гай.

недужий, послухавши найкращих лікарів-спеціалістів і переконавшись, що їх ради не помагають, спробував би ще анахорія.

Кайо — синонім повного посягання з Німеччиною, Поанкаре — синонім найбільше несприятливої боротьби з нею. Політики сидять на прогнози, що може вийти з нинішньої ситуації у Франції. Одні стверджують повну неможливість парламентаризму і викликають тінь спасителів диктатуре, інші добувають уся крізу в своїх піа-засобах фінансових реформаторів, які не мають сміливості наложити руку на кишені тих, що могли би позитивно піддержати лагуючий державний скарб. Та всі згоджуються, що ситуація переважна, бо зрівноважений, беззурний, безжурний французький громадянин утратив терпіння і лоб до державної каси, домагаючись виплати щоденних бонів, які, хто зна, чи завтра не стануть беззурним папером.

Як довго триває довіра населення до валюти, міністерства можуть падати, портфель переходити з рук до рук, фінансові програми змінюються зі швидкістю кульоварних парламентських комбінацій. З моменту, коли це довіра щезає, повстає паніка і тоді перший новий кабінет має право називатися „кабінетом національного обдурання“ або „спасення“ або „останньої дошки рятунку“.

На таку спробу зважається Поанкаре, якого вважають одним з причинників великої війни і який є символом агресивної національної політики. Те, що Поанкаре пробує зеднати в своїй кабінеті таких різних людей як Бріян та Пенлеве, є доказом, що він хоче йти слідами свого суперника Бріяна, найбільшого майстра у складенні кабінетової мозаїки з партій і діачів. Ніхто не в силі збагнути настроїв французького парламенту, як довго він не перелаяє настроїв вулиці. Всі партії думають ще про основу сво-

м. подорожник.

Лист з Чехії.

Закінчення конгресу прихотів книжки і прогуляк учасників конгресу.

Нашому братові тяжко виїхати поза границі, навіть „Малопольщі“. Тому не дивися, що зараз береться за перо і хоче передати свої враження тим, які лишилися дома. Всежтаки того роду листи, хоч писані серед „солодкого безділля“, можуть і дещо навчити. Наш горизонт в останніх часах дуже загінсився, круг інтересів зменшився, а тимчасом у світі люди живуть, до хочуть жити, працюють, ставлять перед собою щораз нові завдання, переводять їх, вірять у свої змагання і у свої сили. Не видно тут пароксизмів жалю і плачу, безнадійних настроїв. Досить сказати, що довелося нам переїздити Чехію від границь Польщі аж до Праги, а далі на південь аж до границь Австрії, довелося нам бачити впливи рік, як води нищили увесь добуток, довелося бачити у великих розмірах те, що минулого року заповів у нас Дністер, але ні сліду тої розпуки, яка була у нас усіх на вид нищеного добутку нашого селянина. Стихийне нещастя не вбиває тут живого духа людей. Вони знають, що у них найдуться ще сили й засоби переболіти нещастя. І соціалістичний звид, котрий припав саме на час повеней, в нічому не потерпів на своїй величч, чим дав ще один доказ вияву сили й неапломної волі хотіти бути великим народом.

Щіль нашого візиту була чисто цілова: взяти участь в міжнарод-

ньому конгресі бібліотекарів і приятелів книги. Про сам конгрес і його праці у нас вже написано. Бракує одного закінчення та загального огляду.

В четвер 1. липня ц. р. відбулося святочне закінчення конгресу, скликане до великої фізикальної сали чеської техніки. Референти поодиноких секцій склали звідомлення, ставили резолюції, котрі прийнято підношенням рук. Швед Колін подякував за гостинність і передав від конгресу заяву пошани для президента республіки Масарика. Ніхто не забрав більше голосу, тільки провідник польської делегації п. Демби, котрий в імені польських товариств передав членам конгресу в дарі певну кількість польських видань. Проф. Тілес, голова конгресу, одержав уже в межичасі телефонну відповідь президента Масарика, подав її до загального відома та проголосив наради конгресу закінченими.

Того самого дня в полудневих годинах відбулася прогуляк членів конгресу до містечка Карлштайну (Karlův Týn), де оглянено замок чеського короля Карла (крім прегарного положення, нічого замінного), а далі до містечка Беронова, щоб там оглянути публічну міську бібліотеку. Гості, в числі до 70 осіб, підійшли до місцевого будинку міської ради і тут запрошено їх перейти до сали засідань міської ради. Чистенький, приємний будинок, кімнати внутрі чисті, уютні, на стінах образи, а невеличка саль засідань є мініатюрним виданням великих амфітеатрів модерних парламентів.

Посадник міста привітав гостей короткою промовою, котру зараз перекладено французькою мовою.

а місцевий мужеський хор відспівав гарно, з життям та темпераментом дві пісні.

З магістрату короткий похід до міської бібліотеки. В одноповерховім будинку при спокійній вулиці знаходиться в партері кілька кімнат, призначених для місцевої бібліотеки. Бібліотека ще невеличка, але своєю організацією рішуче заслуужила на визначення: бути предметом дослідів міжнародного конгресу.

Входимо з коритаря до ждальні, в котрій є підручні каталоги. Тут можна вибрати собі книжки, тут можна звертатися також по пораду в справі бажаних книжок. Бо в безпосередньому оточенні зі ждальнею знаходиться друга кімната, в котрій працюють бібліотечні помічники сили. Великі обширні вікна в стіні дають можливість безпосередньої комунікації між читачами й бібліотечним персоналом. Організація бібліотеки, каталогів, способи позичання відповідає найновішій бібліотечній техніці. Дальші дві кімнати призначені для книжок. Уладження також модерне. Ще одна кімната для управи бібліотеки.

Радо дають нам всякі інформації. Бо члени конгресу розвезуть імя Беронова по всьому світі. Діляться з нами своїми плянами поширення бібліотеки в найближчому часі: на бібліотеку для дітей і читальню ча-сописів.

Книжки — головні в чеській мові. З української літератури найшов я в каталогах Франка: „Воз сонетів“ у перекладі. Всі книги переплетені і обложени папером. Читачі обходяться добре з книгою. Бібліотека безплатна. Читач платить тільки доповзого маніа уляційну оплату у ви-

соті двох чеських корон. Бібліотекою опікується місто. Посадник підніс у своїй промові недостачу за собою на більший розвиток. Однак було видно, що тут не рішали за собою, але захоплення ділом і розуміння великої справи.

Дуже повчача прогуляк найшла своє закінчення у спільних сходинах членів конгресу з міською управою й управою бібліотеки. Понував доволі сердечний настрій. Почали навіязуватися зносини між самими членами конгресу, що дозаяні працями в секціях, не мали до того ні нагоди, ні спроможності. Ще кілька конвенційних промов і поворот до Праги.

Дня 2 і 3. липня була дводинна прогуляк членів конгресу. В п'ятницю ранком виїхали ми з Праги. Цим разом Українців було більше, бо шість осіб. Їхали в полудневому напрямі давнього залізничного Франка Йосифа. Вже за Чеськими Будейовицями знаходимо на стаційних будинках і німецькі написи. Доказ, що виїхали на мішану, а може вже в німецьку етнографічну територію.

Коло полудня приїхали ми до Високого Броду (Hohenfurth). З Цетлева привезла нас сюди електрична залізниця. Предметом наших оглядин буде Вишебродський монастир ОО. Премонстратенців німецьких. Коротке повитання на двірці чеською делегацією, а перед самим монастирем — мовчазне двома монахами священиками. Зараз запрошено нас на обід до монастирської великої гостинної, котра напевно пам'ятає кращі часи. П'ятниця — отже пісний обід: зупа, дуже смачна сочевиця з яйцем, солодка легоміна, пиво. Обід тихий, без промов. Коротка молитва перед і після обіду, а далі запросили оглянути монастир